

VLAG HOLLANDSCHEVELD

ACHTERGROND VAN SYMBOLEN: VLAG EN WAPENS

©Albert Metselaar, Hoogeveen 2022 albertmetselaar@home.nl

Het was op 25 april 1995 om half 4 's middags dat Bert Duinkerken de vlag van 't Hoekie en heel 't Hollandscheveld aanbood aan wethouder Herman Leicht, op het schoolplein van de OBS Oostenbrink. Bij de presentatie bleken er al 250 vlaggen vooraf verkocht te zijn, zodat er direct al een nabestelling geplaatst kon worden. Inmiddels ligt dit allemaal al weer 25 jaar achter ons. Daar stonden de bedenker en ontwerper onlangs weer eens gezellig bij stil, en haalden herinneringen op over het hoe en waarom. Want wat hangt daar nu eigenlijk, aan de vlaggenstokken van Hollandscheveld en waarom hangt het er?

Bert Duinkerken: *“Ik zag bij iemand aan de Middenraai een Amerikaanse vlag hangen. Ik weet niet bij wie en ik weet niet waarom, maar dat maakte indruk op mij. De vlag hing altijd buiten in top. 1994 was een jaar van wereldkampioenschappen voet-*

bal. Daarbij was veel vlagvertoon. Ook dat maakte indruk op mij. Toen kreeg ik het idee: ik wil een vlag maken voor 't Hoekie, voor 't Hollandscheveld. Ik kreeg direct al positieve reacties van mensen. In een paar dagen tijd had ik al 30-40 bestellingen. Maar ik moest het wel zelf doen, zelf erachteraan venten, reclame maken, noem maar op. Het idee was geweldig, vond men, maar zoek het dan zelf maar uit. Ik heb dat dus ook gedaan, ik wist hoe ik een vlag zou moeten laten drukken, ik wist wat de kosten waren, en dat zou ik zelf allemaal moeten voorschieten, maar ik wist nog niet wat ik erop zou zetten. Je moest zelf alles maar bedenken.”

In het najaar van 1994 werd contact gezocht met Albert Metselaar. Deze was vanaf 1977 bezig met gericht bronnenonderzoek naar de geschiedenis van Hollandscheveld en omstreken. Daarbij had hij ook nagedacht over een mogelijk familiewapen. Als je daarvoor zou kiezen, wat zou daar dan op moeten komen te staan? Dat wapen kwam er niet, want bedenkensels uit het hier en nu kun je niet met goed fatsoen terugplaatsen in de geschiedenis, dus waarom zou je? Maar het leverde wel een paar goeie ideeën op, waar tot dan toe niets mee was gedaan. Tot hij met Bert Duinkerken om tafel ging. Eén van de ontwerpen van wat ooit bedoeld was als familiewapen, kwam als eindresultaat op de vlag. Het eerste voorstel van Albert was voor Bert Duinkerken direct al raak. Albert over de vlag in 1995:

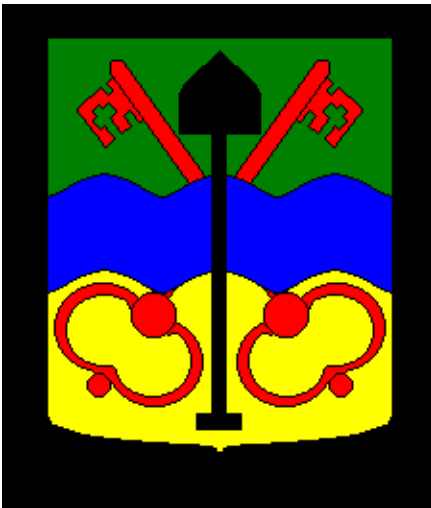
“Een vlag geeft een dorp als Hollandscheveld de mogelijkheid zich te onderscheiden en zich naar buiten toe te promoten. Een vlag is dan ook zo iets als de logo van een bedrijf. Een vlag kan onderlinge verbondenheid uitbeelden.” Een vlag is dan ook een symbool van een gemeenschap. Een symbool is meer dan wat het van zichzelf is. Het verwijst naar iets, het roept iets op bij mensen, wat op zich niet direct aan de tekening zelf te herkennen is. Maar dan alleen als er iets zo herkenbaars op staat, dat iedereen direct weet: daar hoor ik bij. Wat is dat geworden?

Centraal op de vlag zien we een veenschap. Het is een zogenaamde schoffel. Deze schop werd gebruikt om de bovenste laag van het veen weg te spitten, zodat men uitkwam op de bolsterturf. De bolsterturf was de eerste laag bruikbare turf. De losse turf was goed geschikt als aanmaakturf en werd later wel verpulverd om gebruikt te worden in de tuinbouw, isolatiemateriaal en turfstrooisel. De schoffel stond daarbij voor het begin maken met arbeid in het veen. Het eerste begin van Hollandscheveld. Daarmee verwijst de schoffel ook naar de doeners. Niet afwachten wat anderen doen, maar gewoon beginnen en zien waar je uitkomt. De schoffel is tevens al sinds 1851 symbool van Hollandscheveld omdat het instrument als windwijzer op de toen gebouwde kerktoren is gezet. Geen zoveelste haan, maar een stuk gereedschap, dat direct verwees naar het veenland waar hoog bovenuit de windvaan de richting aanwees.

De schoffel rust op een bed van geel, dat symbool staat voor de zandbodem die achterbleef toen het veen was afgegraven. Slechts door flink werken en investeren was er vruchtbare bodem van te maken. Het blauw staat voor het vele water van Hollandscheveld. Wijken, opgaanden, oude namen voor de kanalen van toen, die in zulke grote hoeveelheid aanwezig waren, dat je overal door water omsloten leek. Dat zie je ook op het beeld van de vlag terug. Het blauw en het geel zijn geen banen, maar het geel van het zand lijkt door het blauw van het water omsloten. Er waren ook gedachten om eventueel nog groen in de vlag terug te laten komen, voor de heide, de plantengroei, de bomen en bossen. Maar daar werd toch van afgezien, om het beeld niet te druk te maken. De schop zou zo op de vlag geplaatst moeten

worden, dat het scherpe deel bij weinig wind naar beneden kwam te hangen. Een schop zet je rechtop in de grond als er niet wordt gewerkt, die zet je niet op de achterkant, de hilt. Uiteindelijk is er door de vlaggenfabriek slechts één kleinigheidje veranderd. De hilt werd ietsje scheef gezet. Vond ie mooier. Ach. De vlag is officieel geregistreerd. Geen 'hobbydingetje', nee, een echte vlag!

Los van een vlag is in de jaren daarna door Albert ook een wapen voor Hollandscheveld ontworpen, net als dat van Nieuw-Moskou. De laatste is opgepakt en ter plaatse op een vlag gezet, terwijl een schilderij van het wapen, gemaakt door Koosje Zomer, in het buurthuis hangt. Ook andere buitendorpen van de gemeente Hoogeveen volgden met een eigen vlag. Inmiddels kan bij het Raadhuis van Hoogeveen een hele serie masten vol worden gehangen. In het wapen van Hollandscheveld steekt de veenschap fier omhoog, als een soort waarschuwing, we laten niet met ons sullen. Er zijn tevens twee gekruiste sleutels in verwerkt. Deze verwijzen naar de sleutels in het wapen van Leiden. Het waren vooral de Leidse heren van de Hollandse Compagnie die het gebied aan haar naam hielpen en de eerste veenderijen in hun veld op gang brachten. Ze gaven in 1636 ook de stoot tot het stichten van de kolonie Hoogeveen. De bijenkorven komen niet alleen voor in het wapen van Hoogeveen, ze verwijzen ook naar de bijenteelt, die nodig was om de boekweitteelt in stand te kunnen houden. De eerste boekweitteelt was In het Hollandsche Veld. Dat deel dat nu Wolfsbos heet, inclusief het zuidelijkste stukje, nu Langedijk. Rood is het vuur, nodig voor de boekweit, om de ondergrond te branden. Blauw staat voor het vele water in het gebied. Wijken, jazeker, maar aanvankelijk ook diverse meren en meertjes.

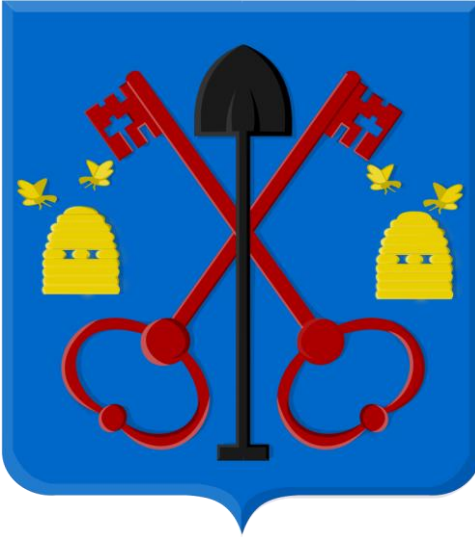

De basis, de sleutels uit het wapen van Leiden, komt terug in alle wapens van delen van het Hollandsche Veld, het veld van de Hollanders, voornamelijk uit Leiden. Bij Nieuw-Moscou, linksboven, zien we daarin de schop van de arbeiders terug, geel voor de zandgrond en groen voor het weidelandschap. Elim, rechts, staat voor een oase, vandaar de groene ondergrond. De schop is vervangen door ene palm. De bijenkorven herinneren aan de bijen in het wapen van Hoogeveen en Hollandscheveld.

Als Nieuw-Moscou de erkenning krijgt als buitendorp, wordt ook het wapen geïntroduceerd, in de vorm van een schilderij van Koojsje Zomer. Men dacht dat het ging om een middeleeuws wapen. Het wapen komt uit de serie wapens voor diverse gebiedsdelen van het oude Hoogeveen, die werden gepubliceerd op de eerste website van Albert Metselaar, in mei 2000.

De vlag van Hollandscheveld werd een groot succes. Bert Duinkerken heeft tot op de dag van vandaag ervoor gezorgd dat hij in het dorp te koop bleef. Het werd van ervan verwacht werd: symbool van het dorp. Overal werd hij mee naar toe genomen en van Amerika tot Moskou (het échte Russische Moskou) verscheen de vlag op foto's. Vervolgens werden de foto's weer geplaatst in de lokale pers. Zo gauw we allemaal weer op pad gaan, sturen we elkaar dan weer foto's met de vlag? En maak het gerust ook wat spannender, gebruik de vlag als kledingstuk, hang hem op of spreid hem uit op een feest, galadiner, inhuldiging, laat zien dat je er bent en dat Hollandscheveld er is..... Dat is de vraag aan de bevolking voor de komende jaren. Gebruik voor algemene doeleinden: graag. Commercieel gebruik: graag even contact opnemen met de ontwerper en de uitgever. Het doel van de vlag is een mooi algemeen symbool van verbinding brengen. Dat willen we graag hoog houden. Met de vlag erbij. Hoe hoger hoe mooier.

Het wapen van het dorp Hollandscheveld, eveneens uit mei 2000. Spade van de kerktoeren, Leidse sleutels en korven van de eerste activiteiten van mensen in het gebied, ook voorkomend in het wapen van Hoogeveen. Rood staat voor vuur, het boekweitbranden. Blauw staat voor water, van wijken en meertjes.

Bij het wapen van het Krakeel is uitgegaan van het wapen van de familie Bentinck, de vroegere eigenaren. Daaraan zijn de bijen van Hoogeveen toegevoegd. Zo zoek je bij de heraldiek naar oude thema's in nieuwe verbanden.

